

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ГІДРОБІОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Голова Вченої ради
академік НАН України**

Сергій АФАНАСЬЄВ

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок перезарахування результатів навчання
(навчальних дисциплін) аспірантів
в Інституті гідробіології Національної академії наук України**

СХВАЛЕНО

Вченою радою

Інституту гідробіології НАН України
прот. від 09.08.2023 р. № 9

Введено в дію наказом
від 01.09.2023 р. № 23

Зі змінами

СХВАЛЕНО

Вченою радою

Інституту гідробіології НАН України
прот. від 09.06.2025 р. № 5

Введено в дію наказом
від 10.06.2025 р. № 16

КИЇВ – 2025

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок перерахування результатів навчання (навчальних дисциплін) (далі – Положення) аспірантів в Інституті гідробіології Національної академії наук України (далі – Інститут) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту»; «Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у аспірантурі, та надання їм академічної відпустки», затвердженого наказом МОН України від 06 лютого 2024 року № 134, Наказу Міністерства освіти і науки України від 16.10.2009 № 943 «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи»; постанов Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»; постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки докторів філософії та докторів наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502; постанови від 12.08.2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність», «Методичних рекомендацій щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах» згідно з листом Міністерства освіти і науки України від 26.02.2010 № 1/9-119; розпорядження Президії Національної академії наук України від 25.04.2016 № 259 «Про діяльність наукових установ Національної академії наук України щодо надання освітніх послуг у сфері вищої освіти»; «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті гідробіології НАН України».

1.2. Положення про порядок перерахування визначає порядок визнання результатів навчання (навчальних дисциплін) для здобувачів, які переведені до аспірантури Інституту з інших закладів вищої освіти (наукових установ або інших освітніх/освітньо-наукових програм); продовжують навчання в аспірантурі Інституту після академічної відпустки або повторного навчання; учасники (далі – учасник) програм академічної мобільності на території України чи поза її межами; поновлені на навчання в аспірантурі Інститут після відрахування (зокрема і ті, що перервали навчання в інших ЗВО).

1.3. Основі терміни і їх визначення:

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС. Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит

ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.

Кредити присвоюються після завершення необхідної навчальної діяльності та досягнення відповідних результатів навчання, що підтверджується належним оцінюванням. Кількість кредитів, що присвоюється Учаснику, який демонструє досягнення результатів навчання, дорівнює кількості кредитів, що відповідають освітньому компоненту.

Академічна довідка – поточний запис освітніх досягнень Учасника, зокрема, для академічної мобільності, у якому зазначені освітні компоненти, які вони опанували, кількість набутих кредитів ЄКТС та отримані оцінки

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Перезарахування кредитів – процес визнання кредитів, присвоєних в іншому закладі вищої освіти / за іншою освітньою програмою.

Ступенева мобільність – навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання Учасника, з метою здобуття ступеня вищої освіти, що підтверджується документом (документами) про вищу освіту або про здобуття ступеня вищої освіти від двох або більше закладів вищої освіти одночасно.

Кредитна мобільність – навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання Учасника, з метою здобуття кредитів ЄКТС та/або відповідних компетентностей, результатів навчання (без здобуття кредитів ЄКТС), що будуть визнані у закладі вищої освіти постійного місця навчання вітчизняного чи іноземного Учасника. При цьому загальний період навчання для таких Учасників за програмами кредитної мобільності залишається незмінним.

Договір про співпрацю із ЗВО – формалізована домовленість про організацію кредитної мобільності та визнання кредитів, підписана до початку періоду мобільності Учасником, Інститутом та приймаючим закладом вищої освіти. Договір має на меті надання Учаснику гарантії, що кредити, отримані протягом періоду мобільності, будуть визнані.

Академічна різниця – це перелік дисциплін чинної ОНП, які особа, що переводиться з інших закладів вищої освіти, інших освітніх програм, поновлюється, приймається на навчання або бажає продовжити навчання не вивчала або вивчала не в повному обсязі (менш ніж 75% обсягу дисципліни, передбаченої навчальним планом Інституту).

1.4. Перезарахування кредитів на основі Договорів про співпрацю з ЗВО здійснюється автоматично.

Для Учасника, який надає Академічну довідку про зараховані результати навчання в іншому ЗВО, з яким немає діючого Договору про співпрацю, перезарахування кредитів здійснюється відповідно до розділу 3 цього документу.

1.5. Згідно з принципами компетентнісного підходу до здобуття вищої освіти, перезарахування результатів раніше складених здобувачем дисциплін здійснюється шляхом порівняння: змісту дисципліни; результатів навчання; загального обсягу у годинах і кредитах ЄКТС; форм підсумкового контролю тощо відповідно до академічної довідки або іншого документа та навчального плану Інституту.

1.6. Обсяг додаткових кредитів, які здобувач може отримати за навчальний рік (повторне вивчення дисциплін, ліквідація академічної різниці), не повинен перевищувати 10 кредитів за рік.

1.7. При перезарахуванні навчальної дисципліни до індивідуального навчального плану здобувача та його картки вносяться назва дисципліни, загальна кількість годин/кредитів, оцінка та підстава щодо перезарахування (номер протоколу експертної комісії). Здобувач звільняється від вивчення перезарахованої дисципліни.

1.8. У разі негативного висновку щодо визнання результатів навчання здобувач має право звернутися із заявою про апеляцією до голови апеляційної комісії. Апеляційна комісія протягом 5 робочих днів за результатами розгляду скарги приймає обґрунтоване рішення про повне або часткове задоволення скарги чи її не врахування.

II. ПОРЯДОК ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Перезарахування – це з'ясування відповідності змісту та обсягу програмних результатів навчання, кількості кредитів ЄКТС, отриманих за іншою освітньою програмою, у тому числі в іншому закладі вищої освіти, до зазначених у навчальному плані ОНП Інституту.

2.2. Перезарахування Компонент здійснюється за заявою здобувача на ім'я заступника директора з наукової роботи, до якої додаються академічна довідка чи інший документ (для іноземних ЗВО), що підтверджує результати навчання на інших освітніх програмах. Можуть додатково надаватися договір про навчання, договір про практику/стажування тощо.

2.3. Перезарахування дисциплін за результатами їх вивчення за іншими освітніми програмами, в тому числі в інших закладах вищої освіти, не зменшує терміну навчання в аспірантурі Інституту та відповідальність Інституту за рівень знань випускників з усіх дисциплін навчальних планів.

2.4. Перезарахування результатів раніше складених здобувачем вищої освіти обов'язкових Компонент здійснює Комісія у складі гаранта ОНП, зав.відділом аспірантури, викладача дисципліни та представника ради молодих учених (далі – Комісія).

2.6. Усі кредити, отримані під час академічної мобільності, які погоджено в Договорі про співпрацю із ЗВО та підтверджено Академічною довідкою, мають бути перезараховані без затримки та входити до кваліфікації Учасника без будь-якого додаткового оцінювання.

Освітні компоненти, які опановуються протягом періоду мобільності, не можуть бути відібрані на основі їх еквівалентності освітнім компонентам.

Результати навчання за повною освітньою програмою за кордоном мають бути сумісними або доповнювати результатами навчання за програмою, яку опановує Учасник в аспірантурі Інституту. Заміна еквівалентної кількості кредитів ОНП кредитами приймаючого закладу, має бути гнучкою і прозорою. Кількість кредитів, отриманих у приймаючому закладі має відповідати певному періоду навчання.

Договір про практику/стажування містить опис навчальних заходів, які має реалізувати Учасник під час опанування зазначеної освітньої компоненти, умови проходження практики/стажування відповідно до освітньої програми та чітко визначені результати навчання із їх зазначенням у Сертифікаті/Щоденнику практики. Після підписання трьома сторонами Договір про навчання (про практику/стажування) може бути змінений у випадку необхідності за згодою усіх трьох сторін.

Інститут повністю визнає узгоджену в Договорі про співпрацю (якщо це передбачено) та підтверджену Академічною довідкою кількість кредитів ЄКТС, отриманих за іншою освітньою програмою, перезараховує їх в ОНП Учасника та використовує для виконання кваліфікаційних вимог. За необхідності отримані оцінки конвертуються.

Дисципліни, успішно опановані у результаті навчання за іншою освітньою програмою за кордоном, входять в Академічну довідку під оригінальними назвами та з їх перекладом державною мовою.

Після проходження практики/стажування за кордоном зарахування кредитів документується у Сертифікаті або іншому документі про практику/стажування та Додатку до диплому. Сертифікат або інший документ про практику/стажування забезпечує прозорість та роз'яснення значення досвіду Учасника. Видається приймаючою стороною (закладом вищої освіти/науковою установою) після завершення практики/стажування.

2.7. Рішення Комісії про перезарахування результатів вивчення обов'язкових Компонент за іншою освітньою програмою без додаткового оцінювання може бути ухвалене за таких умов: якщо при порівнянні навчального плану ОП та академічної довідки (витягу з навчальної картки здобувача) назви Компонент ідентичні або мають незначну стилістичну відмінність; якщо збігається загальна кількість кредитів ЄКТС, виділених на опанування цієї Компоненти.

2.9. Якщо рішення Комісії про перезарахування результатів вивчення обов'язкових Компонент за іншою освітньою програмою вимагає додаткового оцінювання, то Комісія розглянувши документи про попередні результати його навчання, може ухвалити рішення про їх перезарахування за умови: - схожості змістової частини робочих програм та вимог до програмних результатів навчання здобувача вищої освіти; - загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС) вивчення Компоненти, є не менший від 75% обсягу Компоненти, передбаченої навчальним планом ОНП, а змістова частина та вимоги до програмних результатів навчання здобувача вищої освіти збігаються. Висновок про

можливість /неможливість перезарахування обов'язкової Компоненти Комісія фіксує на заяві.

2.10. Комісія може рекомендувати вченій раді прийняти наступне рішення:

- про повне визнання,
- обмежене визнання,
- невизнання перезарахування результатів навчання.

Повне визнання рекомендується, коли Компонента входить до робочого навчального плану Інституту та має схожі заплановані результати (знань, умінь і навичок), але має відмінності в кількості кредитів ЄКТС (не більше як 25 %). Обмежене визнання можливе, коли Компоненти, вивчені в іншому ЗВО / за іншою освітньою програмою, визнаються за окремими темами (модулями), тоді необхідно додатково проводити переатестацію. Перезарахування може відбутися за результатами виконання індивідуального завдання чи співбесіди. Переатестацію проводить викладач, за яким закріплена відповідна обов'язкова Компонента. Не визнаються результати навчання та не присвоюються залікові кредити за обов'язкові Компоненти, що не забезпечують виконання вимог відповідної ОНП щодо формування очікуваних програмних результатів навчання (знань, умінь, навичок).

2.11. Наявність неперезарахованої обов'язкової Компоненти, яка передбачена навчальним планом (робочим навчальним планом) ОНП, прирівнюється до академічної заборгованості з визначенням терміну її ліквідації.

2.12. При поновленні (переведенні) обсяг академічної різниці між ОНП Інституту та раніше складеними здобувачем Компонентами не може перевищувати 14 кредитів ЄКТС.

2.13. Особам, які повторно вступають до аспірантури Інституту з метою захисту дисертації, можуть перезараховуватися усі ЄКТС, отримані за час попереднього навчання в аспірантурі.

2.14. Особам, які вступають до аспірантури Інститут для одночасного навчання за іншою спеціальністю / освітньою програмою і здобувають ступінь вищої освіти не менше одного року та виконують у повному обсязі індивідуальний навчальний план, перезараховуються Компоненти аналогічно.

2.15. У разі перезарахування Компоненти залишаються незмінними форма контролю та раніше здобута оцінка навчальних досягнень здобувача вищої освіти, а її кредитний вимір відповідає кредитному виміру цієї Компоненти в чинному навчальному плані. Здобувач має право відмовитися від перезарахування Компоненти, якщо його не влаштовує отримана раніше оцінка, та вивчати відповідну Компоненту повторно або складати її як академічну різницю. Якщо навчальні досягнення з Компоненти, що вивчалася раніше, у тому числі за іншою освітньою програмою, були оцінені декількома оцінками (за окремі семестри чи як окремі дисципліни), то при її перезарахуванні виставляється середня оцінка.

2.16. Перезарахування раніше вивчених вибіркового Компонент за заявою особи, яка поновлюється, переводиться до аспірантури Інституту може бути здійснено без порівняння з навчальним планом підготовки здобувача за даною ОНП.

2.17. Перезарахування Компоненти здійснюється (за потреби) з переведенням оцінки, отриманої за результатами попереднього навчання до оцінки за шкалою, прийнятою для оцінювання здобувачів в Інституті. При перезарахуванні Компонент, навчальні досягнення яких не оцінювалися за 100-бальною шкалою, одержані оцінки переводяться у 100-бальну шкалу за відповідними мінімальними значеннями. Компонент перезараховується зі збереженням загального річного обсягу кредитів ЄКТС (годин) та з урахуванням структурно-логічної схеми підготовки фахівців.

2.18. До відома викладачів, гаранта та наукового керівника доводиться факт участі здобувача у програмі академічної мобільності, перезарахування відповідних дисциплін, їх занесення в індивідуальний навчальний план.

2.19. Результати про перезарахування вносяться до навчальної картки (із зазначенням у якому ЗВО отримані ці результати), індивідуального навчального плану студента, а потім до Академічної довідки.

III. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ РІЗНИЦІ

3.1. Встановлення академічної різниці з навчальних дисциплін здійснює Комісія.

3.2. Академічною різницею не можуть бути вибірково навчальні дисципліни, а також розбіжність у формі підсумкового контролю «екзамен» - «залік» (бали, отримані за залік, можуть бути зараховані як екзамен).

3.3. Практику не включають до академічної різниці, а вносяться до індивідуального навчального плану здобувача на наступний навчальний семестр (рік).

3.4. Вибіркові навчальні дисципліни, попередньо вивчені в іншому закладі вищої освіти / за іншою освітньою програмою, за заявою здобувача вищої освіти можуть бути перезараховані повністю, а їх обсяг визначається кількістю кредитів ЄКТС у межах дисциплін навчального плану Інституту.

3.5. Недостатній обсяг кредитів здобувач повинен ліквідувати.

3.6. Якщо навчальним планом передбачено складання заліку та екзамену або екзамену з навчальної дисципліни, то до академічної різниці виноситься екзамен; якщо передбачено складання заліку навчальної дисципліни, то до академічної різниці виноситься залік.

3.7. Порядок та термін ліквідації академічної різниці визначається рішенням вченої ради та зберігається в Навчальній картці аспіранта.

3.8. Здобувач, якому визначено академічну різницю, має ліквідувати її у визначені терміни відповідно до графіка ліквідації академічної різниці. Графік ліквідації академічної різниці розробляється відділом аспірантури, погоджується з викладачами, за якими закріплено відповідні дисципліни, та доводиться до відома здобувача.

3.9. Основною формою оволодіння навчальним матеріалом під час ліквідації академічної різниці є самостійна робота. З метою сприяння підготовки до складання академічної різниці, здобувачу надається необхідна консультативно-роз'яснювальна допомога. Викладач дисципліни надає необхідні навчально-методичні вказівки та рекомендації для самостійної роботи, забезпечує достатній рівень консультативної допомоги та об'єктивний підсумковий контроль знань.

IV. ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ

4.1. Підготовка документів для перерахування результатів навчання і встановлення академічної різниці покладається на в.о. зав.відділом аспірантури.

4.2. Академічна довідка та подання щодо академічної різниці навчальних дисциплін, зберігаються у особовій справі здобувача.

4.3. До індивідуального навчального плану здобувача вносять записи про перерахування результатів заліків та екзаменів, які засвідчуються підписом в.о. зав.відділом аспірантури та науковим керівником. Оцінки проставляються за чинною в Інститут шкалою.

4.4. Для осіб, які мають іноземні документи про освіту, визнання результатів навчання, отриманих за іншою освітньою програмою, та встановлення академічної різниці здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти та науки України від 05.05.2015 р. №504. Зазначені особи мають здійснити процедуру нострифікації іноземних документів про освіту та отримати свідоцтво, яким підтверджується право на продовження освіти в Україні.